

Julius Janonis - 120

Specialus Juliaus Janonio gimnazijos leidinys

1896 metų balandžio 5 dieną gimė poetas Julius Janonis.

1946 metais balandžio 5 dieną mūsų mokyklai suteiktas Juliaus Janonio vardas.

2016 metų balandžio 5 dieną Julii Janoniui - 120 metų ir 70 metų, kai mūsų mokykla pavadinta jo vardu.

Jubiliejaus proga - naujas poeto portretas

Balandžio 11-ąją Juliaus Janonio gimnazijoje iškilmingai pristatytas dailininko Bonaventūro Šalčio nutapytas Juliaus Janonio portretas, nuo šiol puošiantis dešiniąją sienos erdvę prie įėjimo. Išskirtinis įvykis gimnazijoje neapsiėjo be poeto kūrybos, kurią deklamavo janoniečiai. Skambėjo instrumentinė bei vokalinė muzika, kurią atliko Domantas Gružas ir Danutė Vaitekūnaitė, Lukas Aluzas ir Simonas Gudaitis, Andrėja Vasiliauskaitė ir Deimantė Urbelytė, Ignas Šimkūnas ir Pijus Kondrotas, Deividas Bartkus. Direktorius sakė besidžiaugiantis naujuoju paveikslu, kuris nutapytas Nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu, mat visi kiti J. Janonio portretai - tarybinių laikų. Paveikslo autorius, janonietis Bonaventūras Šaltis teigė, jog gimnazijoje iki šiol tvyro dvasinga aura, bei, atsisakydamas į raginimus keisti gimnazijos pavadinimą, sakė manęs, jog jėga primesti dalykai negali evoliucionuoti. Žodį tarė ir paveikslo rėmėjai, tarp kurių mokytojas Edvinas Gedgaudas, gimnazijos muziejaus įkūrėjas Jono Krivicko dukra su šeima, kiti. Renginio metu pristatyti specialūs lankstinukai „Juliaus Janonio kūryba janoniečių akimis“, juose - gražiausios poeto eilėraščių interpretacijos, kurių autoriai - gimnazistai.

Prie paveikslo - jo autorius B. Šaltis (kairėje) ir mecenatai.

Šis, kitoks nei įprasta, Juliaus Janonio portretas parodoje atkreipė direktoriaus R. Budraičio dėmesį, o paveikslo autorius B. Šaltis pasiūlė nutapyti gimnazijai skirtą portretą.

Mintis gimnazijai įsigyti Juliaus Janonio portretą, nutaptą Nepriklausomoje Lietuvoje, kilo parodoje „Šiaurės Lietuvos žymių asmenybių portretai“, vykusioje Šiaulių vyskupijos pastoraciniame centre, pamačius dailininko Bonaventūro Šalčio nutaptą J. Janonio portretą. Visai kitokį, negu mes buvome įpratę.

Besikalbant su paveikslo autoriumi, jis pasiūlė nutapyti gimnazijai skirtą portretą. Šiandien jis jau kabo prie muziejaus - J. Janonio akys mus sutinka ir išlydi.

Yra įvairių nuomonių apie mūsų gimnazijos vardą. Ir viena, ir kita pusė yra savaip teisios. Manome, kad J. Janonis buvo jaunas demokratiškas žmogus, į kurio biografiją ir kūrybą, bandytą perrašyti sovietmečiu, reikėtų pažvelgti iš naujo.

Jau 70 metų esame J. Janonio vardo mokykla. Paminėjime poeto 120-ąjį gimtadienį gerais darbais ir gražia švente.

Direktorius
Rimas Budraitis

Jubiliejaus proga - pučiamųjų orkestro dovana

Gabijos ŠIDLAUSKAITĖS nuotr.

Pučiamųjų orkestro „Romuva“ muzikinė dovana sužavėjo gimnazijos bendruomenę.

Balandžio 1-ąją gimnazijoje prasidėjo renginių ciklas, skirtas atpažinti populiarių dainų „Ain't no sunshine“ ir „All about išskirtiniam jubiliejui – poeto Juliaus Janonio 120 metų sukakčiai. Ketvirtosios pamokos metu dalis gimnazistų rinkosi į aktų salę, kurioje vyko pučiamųjų instrumentų orkestro „Romuva“ koncertas. Nenuostabu, kad šis kolektyvas pasirodo poeto maištininko jubiliejaus proga, mat orkestras dažniausiai groja ne įprastus maršus, o džiazines aranžuotes ar originalias kompozicijas. Aktų salėje jų skambėjo daug – klausytojai galėjo

Lukas ALUZAS,
žurnalistų klubo „Tebūnie šviesa“ redaktorius

Juliaus Janonio eilės skambėjo autobusų keleiviams

Vasario 16-ąją Juliaus Janonio gimnazijos skaitovai Aurimas Nausėdas ir Lukas Aluzas dalyvavo „Laiptų galerijos“ jau dešimtą kartą organizuotoje poetinėje akcijoje „Nepriklausomybės maršrutas: Šiauliai“. Mūsų gimnazijos atstovai pakviesti dalyvauti ypatinga proga – šiemet sukanka 120 metų, kai gimė poetas Julius Janonis, kurio vardu mūsų mokykla ir pavadinta.

Vilmanto DAMBRAUSKO nuotr.

Darius ANČEREVIČIAUS nuotr.

Kol kitų gimnazijų mokiniai su vėliavomis stovėjo ir klausėsi sveikinimų, janoniečiai su Šiaulių aktorais autobusų keleiviams skaitė poetų eiles.

12-ojo autobuso maršruto keleivius su Vasario 16-ąją poezijos žodžiais sveikino janonietis Aurimas Nausėdas kartu su Valstybinio Šiaulių dramos teatro aktorais Milda Šaltyte ir Juozu Bindoku. O 21-ojo maršruto keleivius su Lietuvos valstybės atkūrimo diena sveikino Valstybinio Šiaulių dramos teatro aktoriai Danguolė Petraitytė ir Sigitas Jakubauskas bei Juliaus Janonio gimnazijos mokinys Lukas Aluzas.

Aktoriai skaitė Jono Krikščiūno – Jovaro, Henriko Radausko, Alfonso Nykos – Nylūno, Marcelijaus Martinaičio, Antano A. Jonyno, Algimanto Baltakio eiles. O gimnazistai raiškiai pristatė Juliaus Janonio poeziją. Autobusais važiuavę šiauliečiai neslėpė džiaugsmo, matydami ir girdėdami garsiuosius šiaulių aktorius bei mūsų gimnazijos mokinius. O skaitovai džiaugėsi galimybe bendrauti, kartu skaityti eilėraščius su profesionaliais aktoriais.

Gimnazijos inf.

Kaip švęsdavome Juliaus Janonio gimtadienius

Šviesios atminties Jonas KRIVICKAS, Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos muziejaus įkūrėjas ir vadovas, kraštotyrininkas, 2004 metų balandžio 9 dieną „Šiaulių krašte“ rašo: „Paminklo Juliiui Janoniui sumanymą ir statybą lydėjo ne tik nesusipratimai, bet ir nuotykių. O šiais laikais į paminklą teko įmontuoti medinį varpą. Jau seniai mūsų mokykloje didžiausia kasmetinė šventė – Juliaus Janonio gimimo diena balandžio penktąją. Poeto jubiliejai pompastiškai būdavo minimi ir sostinėje.“

Suvažiudavo daug svečių

Mokykloje vykdavo rašinių, piešinių, meninio skaitymo konkursai. Į šventę būdavo kviečiami žymesni žmonės – buvę gimnazijos auklėtiniai. J. Janonio gimtadieniuose ne kartą dalyvavo buvęs mokytojas, su J. Janoniu kartu gyvenęs Tomas Stonis, visada atsilankydavo mokytojas Jonas Adomaitis, žurnalistas Albertas Laurinčiukas, muzikai Dainius ir Gytis Trinkūnai, aktorius Laimonas Noreika, gydytojas Jonas Vytautas Nainys, profesorius Saulius Sondeckis ir kiti. Ypač iškilmingos buvo 1966 metais J. Janonio 70-osios gimimo metinės. Atvyko daug svečių iš Vilniaus, Biržų, delegacija iš Voronežo (Rusija).

Ministrą išgąsdino varpas

Dėl J. Janonio vardo ir šiandien nesibaigia visokios istorijos. Prie mokyklos senojo pastato buvo pastatytas didžiulis akmuo su pritvirtintu užrašu: „Čia bus pastatytas paminklas Juliiui Janoniui“. Akmuo stovėjo, kol atsirado kitas simbolinis paminklas.

O jo atsiradimo istorija dar įdomesnė. Seniau pionieriai rinkdavo metalo laužą kokiam nors tikslui. Šiauliečiai ėmėsi iniciatyvos rinkti metalo laužą, kad būtų pastatytas paminklas Juliiui Janoniui. Deja, iš CK buvo gautas nurodymas laužą rinkti Čiukčijos pionierių rūmams, o Janonis palauks.

1976 metais paskelbtas konkursas J. Janonio paminklui Biržuose. Prie mūsų senojo pastato prasidėjo priestato statyba. Direktorė susitarė su statybininkais, kad jie dalį pinigėlių „nubers“ paminklui. Parinktas vilniečio skulptoriaus R. Kazlausko projektas, Biržų konkurse laimėjęs III vietą.

Iš cemento buvo nulieta savotiška figūra, primenanti kalvio priekalą. Viduryje, kiaurymėje, turėjo kaboti varpas su J. Janonio posmu. Figūrą nuliejo, o varpo nėra. Miesto valdžia

(tada partijos sekretorius buvo janonietis) parašė Kultūros ministerijon, kad skirtų lėšų varpui. Ši užklausa švietimo ministerijos. Ministras J. Rimkus atsakė: „Gal jie ten bažnyčią stato, si, kad reikia varpo. Jokių varpų...“

Tada dar kartą kreiptasi į CK, paaiškinta, kad bus paminklas Janoniui. Liepė skulptoriui atvežti į Vilnių paminklo modelį ir tada spręst, ką toliau daryti.

Varinį varpą pakeitė mediniu

Šiauliečiai nuvažiavo pas skulptorių, ant priekinės lengvojo automobilio sėdynės padėjo modelį ir važiavo į CK. Ties Gedimino aikšte keitėsi šviesoforo signalas, staiga stabdant mašiną, modelis tekstelėjo nuo sėdynės ir subyrėjo. Taip ir nebeteko parodyti. Skulptorius paėmė varinės plokštės, išpjovė varpo siluetą ir pakabino. Ne kiekvienas suprastavo, kad tai varpas, bet jis kabojo, kol „lietuvių patriotai“ vieną naktį pavogė vario plokštės. Švenčiant gimnazijos 150 metų jubiliejų, išdrožtas medinis varpas, kuris ir dabar kabo. Gal medinio nepavogs. Anot Jono Krivicko, kai kurie praeities epizodai kelia tik šypsena, nors tada juoktis norėdavosi ne visada.

Skulptoriaus R. Kazlausko varpas, skirtas paminėti Juliaus Janonio 80-ąjį jubiliejų, prie gimnazijos naujojo pastato stovi jau 40 metų.

Pagrindiniai Juliaus Janonio (Vaidilos Ainio) gyvenimo faktai

Gimė 1896 m. balandžio 4 (5) d., Biržų rajone, Beržinių kaime.

1909-1913 m. mokėsi Biržų keturklasėje mokykloje.

1913-1914 m. mokėsi Šiaulių berniukų gimnazijoje.

1915 m. pasitraukė į Voronežą (Rusija), mokėsi lietuviškoje gimnazijoje.

1916 m. iš Voronežo išvyko į Petrogradą (Rusija).

1917 m. gegužės 30 d. žuvo netoli Petrogrado. Palaidotas Carskoje Selo (dabar Puškino miestas, Rusija) kapinėse.

PRIEŠTARINGI JULIAUS JANONIO VERTINIMAI

Julius Janonis ir signatarai – nedera?

Kaip rašo „Lietuvos žinios“ (2016 03 09), Šiaulių „Aušros“ muziejaus vadovas Raimundas Balza apstulbo, kai nesenai išgirdo, kad rengdamasi Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui Šiaulių valdžia puoselėja idėją ant Juliaus Janonio gimnazijos sienos pritvirtinti atminimo lentą su keturių signatarų, kurie mokėsi šioje gimnazijoje, pavardėmis. Šią gimnaziją yra baigę 1918-ųjų Vasario 16-osios akto signatarai Mykolas Biržiška, Steponas Kairys, Alfonsas Petrusis ir Jonas Vileišis.

„Ar suprantate, apie ką kalbama? Nepriklausomybės Akto signatarams skirta lenta – ant J.Janonio vardo gimnazijos!“ – piktingai R.Balza.

Gimnazija nenori keisti pavadinimo

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos direktorius Rimas Budraitis pasigirstančius raginimus keisti jos pavadinimą vadina politizuotais. Jis įsitikinęs, kad Lietuvoje gyvenimas būtų gerokai šviesesnis, jei ir šiais laikais rastųsi tokių jaunuolių, koks buvo J.Janonis. „Prisimindami vieną ar kitą žymų buvusį gimnazistą, žmonės man siūlo atsakyti esamo gimnazijos pavadinimo ir ją pervadinti kito žmogaus vardu. Tačiau to daryti nesirengiame“, – sakė gimnazijos direktorius. Anot jo, ugdymo įstaigos bendruomenė laikosi pozicijos, kad J.Janonis buvo puikus poetas, su savojo meoto blogybėmis netaikstantis jaunuolis, maištininkas, kuriam sovietmečio ideologai jau po jo mirties prikabinę proletariato šauklio ir bolševikų dainiaus etiketes.

Liūdėjo dėl vargdienio bedalio

Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto direktorius Mindaugas Kvietkauskas Respublikinėje gimtosios kalbos konferencijoje, Juliaus Janonio gimnazijoje, skaitė pranešimą tema „Julius Janonis – literatūros maištininkas“. Pranešėjas kalbėjo apie 1916 m. mitingais ir demonstracijomis (eserų, menševikų, bolševikų ir kt. partijų) kunkuliuojančiame Petrograde atsідurusį naivų, bet maištingą dvidešimtmetį idealistą, kurį žavėjo piešiama gyvenimo vizija, kuris net negalėjo įsivaizduoti, kuo taps bolševikai, užgrobę valdžią Rusijoje. „Kas būtų ištikę poetą Julijų Janonį – Vaidilos Ainį, jei jis po Spalio revoliucijos būtų nepasiligojęs, sveikas?“ – retoriškai klausė prelegentas. Ir atsakė Lietuvos kūrėjo – savanorio, karo istoriko Kazio Ališausko prisiminimų citata: „Jei Janonis būtų likęs gyvas pas bolševikus Rusijoje, manau, 1937 metais irgi būtų buvęs sušaudytas kaip jo draugai“. Pakartoti ir poeto Kazio Binkio žodžiai: „Savo eilėse, ypač vėlesnio laiko, Julius Janonis dažniausiai liūdi dėl „vargdienio bedalio“. Nėra juose gyvenimo džiaugsmo, drąsos ir noro. Nenuostabu: sunkios gyvenimo sąlygos juos išdildė“. Prelegentas garsiai svarstė, kuo būtų Juliaus Janonio, kaip poeto talentas, virtęs tarpukario Lietuvoje. Atsakymas vienas – kaip kūrėjas jis būtų atsistojęs šalia k. Binkio. B. Sruogos, V. Mykolaičio-Putino...

*Irena RAMANECKIENĖ
„Šiaulių naujienos“, 2016 03 15*

Kuo nusikalto pūsliųjų rankų dainius?

Vienas šiaulietis – atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės veikėjas – į viešąją erdvę išskraidino mintį, jog Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija turėtų keisti savo pavadinimą. Esą J. Janonis norėjo čia sovietų valdžios. „Rašė, deklamavo. Kam jį liaupsinti? Jis buvo prieš buržuazinę santvarką.“

Prieš ką ir už ką buvo nuo Biržų kilęs, Šiaulių gimnaziją baigęs jaunuolis šiandien jo jau nebepaklausime. Prieš 99 metus susirgęs džiova, neturėdamas vilties pasveikti ir nenorėdamas būti našta draugams, 21 metų poetas Petrograde krito po traukinio.

Skurdas, neviltis, džiova ir kitos to laikmečio santvarkos ydos devynioliktojo amžiaus pabaigoje ir dvidešimtojo pradžioje pakirto ne vieną Lietuvos kultūros talentą. Tik trumpu savo gyvenimu lyg meteorai švystelėjo M. K. Čiurlionis, miręs vos 36 metų, J. Biliūnas, džiovos pakirstas 28-erių ir kiti.

Ar daug šiandieninės Lietuvos dvidešimtmečių jau gali vadintis poetais, publicistais, prozininkais, vertėjais kaip J. Janonis?

Manau, jog Juliaus Janonio eilėraščiai – aktualūs ir šiandien, daugiau kaip po šimto metų. Jis kovojo prieš socialinę neteisybę, kurios šiandien Lietuvoje – apstu. Jo eilės – tai skaudus ir beviltiškas jauno žmogaus sielos šauksmas.

Skurstantys, badaujantys vaikai, mergaitės paleistuvės, išprotėjusi motina, galo su galu nesuduriantis dirbantis žmogus, belaimiai, traukiantys neturto keliu pūslietomis rankomis ir prakaituotais veidais, mirusieji už laisvę.

Tai J. Janonio eilėraščių herojai, kurių apstu ir mūsų kasdienybėje. Ar apie tai rašantį poetą, prozininką, žurnalistą reikėtų smerkti ir laikyti priešu?

Ar pūsliųjų rankų dainius prasikalto vien tuo, kad turėjo socialinius kontrastus ir neteisybę pastebinčias akis ir jautrią širdį? Ar užuojauta vargstantiems ir socialinio teisingumo siekis yra blogis?

Jungtinių Tautų visuotinė žmogaus teisių deklaracija skelbia, jog valstybė privalo rūpintis, kad visuomenė nesusiskaldytų į luomus. Žmonės turi būti lygūs, nepaisant rasės, tautybės, materialinės padėties.

Ar ne šių vertybių daugiau kaip prieš šimtą metų siekė poetas Julius Janonis?

*Regina MUSNECKIENĖ, žurnalistė,
„Šiaulių kraštas“, 2016 02 25*

Šiaulių berniukų gimnazija 1946 metais tapo Juliaus Janonio vidurinė mokykla.

26-ieji Lietuvos nepriklausomybės metai turbūt yra visiems tinkamas metas išsirėkti. Nesvarbu ką ir nesvarbu kaip. Svarbiausia šiuo atveju – rėkti. Labai keista, bet, atrodo, brandūs ir intelektualūs žmonės ima svaidytis kvailais komentarais apie Julijų Janonį bei jo vardu pavadintą mūsų gimnaziją.

Susiekime viską su realybe – bus aiškiau ir teisingiau. Vieną gražią 1896 metų pavasario dieną gimsta Julius Janonis. Gyvenimas jam išbandymų bei sunkumų nepašykštėjo – augo valstiečių bežemių šeimoje, patyrė didžiulį skurdą, pėsčiomis 13 kilometrų vaikščiodavo į Biržų keturmetę mokyklą. Bet sugebėjo labai gerai mokytis, turėjo gabumų matematikai, dėl to vadintas Saliamonu.

Jau tada Julius Janonis rinko tautosaką, ją siuntė Lietuvos mokslo draugijai, kūrė eilėraščius. Buvo pažįstami su Baliu Sruoga ir Kaziu Binkiu, mat visi – Biržų kraštiečiai. 1913 metais jis jau mokėsi Šiaulių berniukų gimnazijoje, jį globojo Stanisla-va Jakševičiūtė-Venclauskienė.

Pirmojo pasaulinio karo metu kartu su gimnazija į Voronežą išvyko ir poetas. Po metų Julius Janonis apsigyveno Petrograde (Sankt-Peterburge), ten 1916 –aisiais įstojo į komunistų partiją. Dalis žmonių tai traktuoja kaip siaubingą gyvenimo klystkėlį. Nors, mano nuomone, taip manyti kvaila. O ką turi daryti žmogus, nepatenkintas santvarka ir gyvenęs skurdų gyvenimą, tuo tarpu šviesesnį rytojų žadėjo būtent komunistai? Ar jaunas žmogus nenori visur dalyvauti, visko patirti?

Ir apskritai – kaip komunistų partijos veikėjas jis nieko nenuveikė, buvo jautrus, kartu ir ambicingas žmogus. Jam svarbūs buvo teisybės, sąžiningumo, gerovės idealai, juos siekė ginti. Parašė nemažai unikalių eilėraščių, kuriuose ir gamtos grožis, ir žmogaus jausmų pasaulis. J. Janonio kūryba dvelkia gilio- mis mintimis, būdingomis romantinėms kompozicijoms. 1917 metų gegužės 30 dieną Julius Janonis Petrograde nusizudo ant riedančio traukinio bėgių. 1917 metų lapkritį Maskvoje įsitvirtina komunistų valdžia, bet žadėtojo „šviesaus rytojaus“ nesimato... Dar ketverius metus iki 1921-ųjų vyks Rusijos pilietinis karas. Apie kokį aršaus komunizmo palaikymą kalbame?

Nuo 1922-ųjų Sovietų sąjungos komunistų partijai pradėjo vadovauti Jozifas Stalinas, kurio kandidatūros nei pats vadas Leninas, nei dalis kitų komunistų nenorėjo priimti. Atsirado

konfrontacija tarp Lenino ir Stalino šalininkų. O komunistinė santvarka vis labiau išsigimsta – vis aktyviau ieškoma „liaudies priešų“, su jais susidorojama, plėtojamos ekspansi- jos idėjos, įsigali korupcija. Vargu ar po tokios atomazgos Julius Janonis būtų palaikęs komunistinę politiką. Juolab kad ir šiais laikais yra žmonių, kurie įsilieja į tam tikras kontraversiš- kas organizacijas. Tačiau kiek vėliau supranta klydę ir pasit- raukia iš jos.

Sovietinės Lietuvos laikais Juliaus Janonio portretas buvo smarkiai idealizuojamas. Neva jis visa širdimi buvo atsidavęs komunizmui – rašė tik proletarines eiles. Parašyta nesuskai- čiuojama galybė traktatų, sukurtas net filmas. Juliaus Jano- nio vardais vadintos mokyklos, kolūkiai, gatvės... 1970 metais iš JAV trumpam į Lietuvą atvykusi jaunesnioji Juliaus sesuo Emilija Janonytė-Railienė neslėpė nepasitenkinimo: brolio gyvenimo faktai iškraipyti gerokai. Tai liudija menkas Juliaus Janonio sąsajas su sovietine santvarka ir okupacija.

Paskaitykite „raudona spalva permirkusių“ Juliaus Janonio eilių, kurios 1921 metais Kaune publikuotos draugo keturvėji- ninko Kazio Binkio sudarytame naujesniosios poezijos antolo- gijoje „Vainikai“:

NEVERKIT PAS KAPĄ...

Neverkit pas kapą narsiųjų draugų:
Kas krito kovoj, tie didvyriai,
Kiekviena kova reikalinga aukų —
Laimingi už laisvę numirę.

Nelaistykite kapo gailiąja rauda,
Bet tęskite pradėtą jų žygį:
Pasiektas jo tikslas minės visada
Paguldžiusi galvą karžygi.

Minėkit ne pragaištį mirtį, kapus,
Bet kovą, vien kovą be galo:
Geresnio paminklo didvyriams nebus,
Kaip vykdymas jų idealo.

Lukas ALUZAS,
žurnalistų klubo „Tebūnie šviesa“ redaktorius

būtų tai neigti, o dar kvailiau – bandyti pamiršti. Tačiau ar jis iš tiesų yra ta asmenybė, kuri turi būti sektinu pavyzdžiu gim- nazistui? Ar pavadinimas – tai tik tušti, beprasmiai žodžiai?

Manau, J. Janonio gimnazijai istorijos ir garbių abiturientų pavardžių tyliai pavydi ne viena mokykla. Garbių vardų mo- kyklos istorijoje tiek, kad gali juos lengva ranka skolinti kitiems ir jei būtų renkamas naujas globėjas tektų pasukti galvą. Jei būtų mano valia, pavadinčiau gimnaziją Povilo Višinskio vardu – išties taurios asmenybės, kuri kovojo už nepriklausomą, išties demokratinę, o ne bolševikinę Lietuvą.

Vienok pasikartosiu: gimnazijos pavadinimas – pirmiausia pačios gimnazijos bendruomenės reikalas – pirmiausia ji turi galvoti apie tai, ką ji, kokiais idealais sekdamas ir kam ugdo.

Dangiras MAČIULIS, istorikas,
„Šiaulių kraštas“, 2016 03 05

Godos URBAITYTĖS nuotr.

GUODA: „Janonis, kad ir kaip banaliai tai skambėtų, yra mano antrieji namai. Ne vien dėl to, kad čia praleidžiu di- džiąją dalį savo laiko, bet ir dėl to, kad čia jaučiuosi saugiai, čia esu pati savimi.“

AUSTĖJA: „Janonio gimnazija man – prestižinė. Visada džiaugiausi, kad galėjau joje mokytis. Ir jos aukštas lygis tikrai jaučiamas. Čia besimokydama esu tarsi atsiskyrusi nuo tam- siosios visuomenės dalies.

AIRIDAS: „Janonio gimnazija – mokykla visiems. Čia kiekvie- nas gali rasti savo vietą ne tikrai mokslo srityje, bet ir užklasi- nėje veikloje“.

GABRIELĖ: „Džiaugiuosi, kad mokiausi pačioje geriausioje Šiaulių mokykloje, kurioje atsiskleidė mano talentas.“

EMILIJA: „Baigdama Janonį suprantu, jog ši mokykla suteikė pagrindą siekti didelių tikslų“.

RŪTA: „Janonis buvo gera mokykla, kuri suteikė daug žinių, įsimintinų akimirkų. Pasiilgsiu linksmų pamokų, smagių rengi- nių, klasiokų ir šypsenų, kurios praskaidrindavo visą dieną. Tai tikrai nuostabi mokykla. Linkiu šiai gimnazijai ir toliau tobulėti bei skatinti jaunus žmones imtis iniciatyvos, siekti savo tikslų!“

NEDAS: „Juliaus Janonio gimnazija – vieta, kurioje galiu jaus- tis laisvas ir saugus. Tai aplinka, kurioje esi toleruojamas toks, koks esi.“

SIMONA: „Mokykla mane vienareikšmiškai motyvuoja siekti ne tik aukštesnio išsilavinimo, bet ir būti geru ir nuoširdžiu žmogumi, kurti geresnę ateitį ne tikrai sau, bet ir kitiems. Mano prisiminimuose gimnazija visada išliks vieta, kurioje buvau mylima, gerbiama, vieta, kurioje iš manęs buvo ti- kimasi daugiau nei bet kur kitur, vieta, kurioje supratau, ko noriu iš gyvenimo!“

RUGILĖ: „Didžiuojuosi, būdama janonietė. Gimnazija visada bus ta vieta, į kurią norėsiu sugrįžti“.

GABIJA: „Juliaus Janonio gimnazija, mokytojai bei pati šios mokyklos atmosfera mane subrandino kaip žmogų, galintį atsakyti už save ir savo sprendimus. Esu labai dėkinga moky- tojams, kurie mums paauglystės metais įdiegė svarbias ver- tybes, skatino siekti savo tikslų, teikė visokeriopą pagalbą. Po ketverių metų, praleistų šioje gimnazijoje, noriu ir galiu

teigti, jog Juliaus Janonio gimnazija man tapo antraisiais namais, klasė bei draugai abiturientai – antrąja šeima, o mokytojai – žmonėmis, kurie ne vieną kartą pačiu reikalin- giausiu momentu ištiesdavo pagalbos ranką. Nuoširdus ačiū mokyklos administracijai, mokytojams bei visai bendruome- nei už vienus pačių gražiausių bei reikšmingiausių mano gy- venimo metų.“

DAMILĖ: „Baigdama gimnaziją, pastebiu, kaip mes visi kei- čiamės. Atrodo, visi tapome brandesni, drąsesni, pasiryžę keliauti toliau. Labai pasiilgsiu gimnazijos, nes čia suradau daug sielai artimų žmonių, patyriau nuostabių akimirkų ir nemažai sužinojau apie pačią save. Žinau, kad čia sugrįšiu dažnai ir širdyje visada jausiuosi janonietė.“

KAMILĖ: „Džiaugiuosi, kad aštuntoje klasėje pasirinkau bū- tent Juliaus Janonio gimnaziją. Kiekviena diena šioje gimna- zijoje mano gyvenimą nušviečia naujomis, ryškiomis spalvo- mis. Aš didžiuojuosi, būdama Juliaus Janonio gimnazijos abi- turientė“.

GABRIELĖ: „Janonis padėjo man užaugti ir suprasti, koks žmogus aš esu. Gimnazijoje sutikau nepaprastai daug nuos- tabių žmonių, tarp kurių ne tikrai mano bendraamžiai, bet ir mokytojai, kurie tapo draugais, padėjėjais, autoritetais, pa- tarėjais. Būti janoniete tikrai vienas geriausių mano gyveni- mo sprendimų“.

MANTAS: „Janonis man yra mokslo įstaiga, kurią reikia lanky- ti, norint įgyti bendrąjį išsilavinimą“.

AUGUSTAS: „Baigti JJG kartu ir liūdna, ir džiugu. Sunku palikti mokyklą, kurioje susipažinau su tiek daug asmenybių, įdo- mių, unikalių. Tik šios gimnazijos dėka galiu teigti, jog subren- dau kaip atsakinga ir savimi pasiitikinti asmenybė. Todėl ap- linką, kurioje įvyko didžiausi mano dvasinio pasaulio poky- čiai, visada prisiminsiu su pagarba“.

AISTĖ: „Nepaisant bemiegių naktų, stresinių dienų, pykčio ir ašarų akyse, žinau: Juliaus Janonio gimnazija man padėjo pasisatyti vertybinius pamatus. Baigusi šią gimnaziją, aš žino- siu, ko galima tikėtis iš ateities ir kaip ją sutikti“.

Parengė Sigutė STONKIENĖ,
žurnalistų klubo „Tebūnie šviesa“ vadovė

Kas apgins Janonių Juliuką?

Kuomet manęs prieš dešimtmetį kolega paklausė, ar nieko Šiauliuose neerzina toks gimnazijos „šventasis“, atsakiau, kad tai – pirmiausia pačios mokyklos bendruomenės reikalas. Ir pajukavau: na, priprato visi... ką čia keisi... vienas vargas administracijai naujas iškabas maliavot... O gal net gimnazi- jos bendruomenė dorai ir nežino tos Juliuko biografijos...

Manau, derėtų skirti du dalykus: viena, kai bandoma J. Janonį skandinti užmarštin, o kitą, kai jis paverčiamas gimnazi- jos globėju – idealu, kuriuo turi sekti moksleiviai – manau, jog tokia turėtų būti asmens įamžinimo gimnazijos pavadinime prasmė.

J. Janonis – ryškiausias politinės poezijos kūrėjas lietuvių litera- tūroje, tad nepriklausomai nuo mūsų norų ir jo išpažintų bol- ševikinių idealų jis yra neatsiejama mūsų istorijos dalis. Kvaila

Bonaventūras Šaltis: „Kurdamas Janonį, visą laiką buvau su jo Ave vita...“

7

„Kurdamas visą laiką buvau su jo likimu, su jo „Ave vita...“, - taip savo dirbtuvėse kalbėjo žinomas šiaulietis dailininkas Bonaventūras Šaltis, paklaustas, kokios mintys jį lankė, tapant prieštarai vertinamo Juliaus Janonio portretą.

Šiaulietis dailininkas Bonaventūras Šaltis portretą sukūrė specialiai poeto 120-ųjų metinių jubiliejui.

- Minėjote, jog tam, kad portretas skambėtų, reikia žmogų suprasti, pažinti. O kaip buvo su Janoniu, kurio, sakėte, vos porą normalesnių nuotraukų turėjote?

- Seniai aš su juo kalbuosi. Gal jį tėvą esu panašus... Iš mano tėvo ir žemės buvo atimtos, ir jį lagerį Šiauliuose buvo įkištas. Bet vis tiek jis tos tarybų valdžios nekeikė. Sakė, et, viską atėmė, bet ... vaiką už dyką mokina.

Taip ir aš su Janoniu... Pirmiausia mane sudomino jo poezija. Tas jo pašėlęs noras gyventi ir drąsa mirti. Kurdamas visą laiką buvau su jo likimu, su jo „Ave vita...“. Norėjosi to eilėraščių nuotaiką, gyvenimo sveikinimą tragiškais aplinkybėmis perkelti į portretą.

- Ką manote apie prieštarigus poeto vertinimus? Žinomų žmonių nuomonės, neva gimnazijai reikėtų pakeisti pavadinimą.

- Na, ką tas jaunuolis tada galėjo atskirti? Ne rojus buvo kumečiu būti, skurdą, ligas kentėti. Jaunas, beveik dar vaikas, turėjo idealų, troško šviesos, kitokio gyvenimo. Dabar daug kūrėjų iš tų laikų esame linkę teisti ir kaltinti, bet galvoju, ar nėra čia kartais Kim Ir Seno (buvusiojo Šiaurės Korėjos komunistų partijos lyderio, aut. past.) sindromo?

- Nutapėte net tris Janonio portreto variantus. Kodėl?

- Pirmasis variantas sukurtas prieš ketverius metus. Janonio portretas buvo užsakytas Šiaurės Lietuvos žymių asmenybių portretų kolekcijai. Tada aš jį tapiau tuometinio Petrogrado fone. Šiai kolekcijai dar nutapiau Janonį, Motiejų Valančių, savo žemietį Antaną Strazdą, Žemaitę.

Gimnazijai padariau kitą Janonio variantą. Po to - dar vieną.

- Nuolatiniai ieškojimai ir atradimai — taip dažniausiai apibūdinama Jūsų kūryba. Vis dar nerimstate, ieškote?

- Dailėje negali būti kitaip. Visada pirmiausia gimsta idėja, kurią reikia kaip riešutą išlukštenti, tada jau prasideda pažinimo procesas. Nešiojiesi mintelę, idėją, galvoji, dėlioji vienai, kitaip. Portretas yra sudėtingas žanras, jis priiše prie žmogaus. Turi jį suprasti, pažinti. Tuo tarpu abstrakcijas, peizažą gali įvairiai komponuoti. Ieškojimai geriausio varianto, kūrybinė meditacija yra svarbiausia. O užbaigi paveikslą – ir vėl kitas nėštumas. Kitas nešiojimas, kitas laukimas, kita paslaptis. Manau, taip gyvena daugelis menininkų, kurie rimtai žiūri į savo darbą.

Kalbino **Sigutė STONKIENĖ**,
žurnalistų klubo „Tebūnie šviesa“ vadovė

Dar daugiau naujienų apie renginius, skirtus Juliaus Janonio 120-mečiui, rasite „Facebook“ puslapyje „Naujienos JJG“!
fb.com/naujienos.jjg

8

Janoniečiai ėjo Juliaus Janonio keliais

Poeto Juliaus Janonio gimtadienio proga balandžio 5-ąją gausus būrys janoniečių su pažintine ekskursija išvyko į Biržų kraštą – poeto gimtinę.

Simono GUDAIČIO nuotr.

Beržinių kaime janoniečiai aplankė išlikusias sodybas bei Juliaus Janonio paminklą.

Prie Juliaus Janonio paminklo Beržinių kaime gimnazistai klausėsi poeto eilių, nuoširdžiai dainavo mokyklos himną „Res non verba“, diskutavo apie literatūros kūrėjo-revoliucionieriaus gyvenimo kelius, kontraversiškus faktus bei šandienines jų interpretacijas. Gimnazistai su mokytojais traukė pečiais, nežinodami, kodėl šandien Juliaus Janonio gimnazija susilaukia tiek daug kritikos vien dėl pavadinimo. Galbūt tai galima paaiškinti tuo, jog apie poetą sovietų laikais sukurta nemažai mitų, kuriais kai kurie taip ir liko šventai įtikėti.

Janoniečiai nestokojo geros nuotaikos ir su malonumu pasi-
vaikščiojo po išlikusią Beržėnų kaimo dalį.

Kita stotelė – Karvės ola. Biržų rajone yra gausu įgriuvų dėl tirpių uolienų dirvožemyje, kurias išplauna vanduo. Viena garsiausių įgriuvų yra Karvės ola. Gimnazistai turėjo galimybę nusileisti iki pat olos dugno. Ties juo yra urvas, kurio gylis apie 12 metrų. Šalia urvo yra karvės statula, prie kurios norinčių nusifotografuoti netrūko.

Vėliau ekskursija - pačiuose Biržuose. Dar važiuojant autobusu gidė papasakojo keletą įdomių faktų apie J. Janonį, biržiečių tarnę, miesto raidą. Moksleiviai apsilankė Juliaus Janonio aikštėje prie poeto paminklo, kurio atėitis, pasak bendruomenę lydėjusios gidės, yra labai miglota. Pusė biržiečių už nugarų, pusė – prieš.

Janoniečiai lankėsi ir Biržų krašto muziejuje, domėjosi Biržų krašto istorija. Buvo įdomu apžiūrėti įvairius eksponatus ir klausytis muziejininkės pasakojimo apie Biržų praeitį. Smagia atrakcija tapo galimybė pagroti klavesiną, stebėti animacinį

Luko ALUZO nuotr.

Patriotinių jausmų savo gimnazijai lydimi janoniečiai Bauskos pilies kieme suformavo mokyklos pavadinimo trumpinį JJG.

Lukas ALUZAS,
žurnalistų klubo „Tebūnie šviesa“ redaktorius

Specialų Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos leidinį poeto 120-ojo jubiliejaus proga parengė žurnalistų klubas **Tebūnie šviesa**, bendradarbiaudamas su gimnazijos bendruomene.

Kontaktai: naujienos.jjg@gmail.com

2016 m. balandžio 12 d.